

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: Integraal Veiligheidsplan 2024-2027

Zaaknummer: 116241-2023

Datum: 16 januari 2024

Inleiding

Voor u ligt het integraal veiligheidsplan (IVP) 2024 – 2027. Dit beleid dient elke vier jaar door de gemeenteraad te worden vastgesteld (art. 38b Politiewet). Het is de opvolger van het beleid integrale veiligheid 2020 – 2023.

Alvorens het Integraal Veiligheidsplan 2024-2027 te laten vaststellen door de gemeenteraad, kwamen wij op 4 december 2023 met een tussenstap bij de raadscommissie BM. Dit concept IVP 2024-2027 bood namelijk een uitstekend uitgangspunt voor de burgemeester met u een eerste gesprek te voeren in haar rol als inhoudelijk portefeuillehouder over de drie strategische veiligheidsthema's: ondermijning, maatschappelijke onrust en digitale veiligheid. Ook heeft de nieuwe teamchef van de politie zich tijdens deze raadscommissie aan u voorgesteld en is hiermee het belang van de integrale samenwerking onderstreept. In die raadscommissie BM is tevens de GAP-analyse besproken waartoe uw raad heeft opgeroepen in de motie 'de stad waar geen ruimte is voor ondermijning en criminaliteit' (23M46). Naast het vaststellen van het IVP 2024-2027 wordt uw raad voorgesteld de formatie van het team veiligheid uit te breiden met 1 fte. Uit de raadscommissie hebben wij nog een aantal aanbevelingen van uw kant meegenomen en verwerkt in de eindversie van het IVP 2024-2027. Er is meer aandacht geschonken aan de grensligging van Roermond, alsmede het unieke karakter van de Maasplassen en het Designer Outlet Center. De couleur locale van Roermond is hiermee extra benadrukt. Vanwege de gewenste focus is het belangrijk om vast te houden aan de drie hoofdthema's maar is er nu vanuit de basisveiligheid een plek gekomen voor andere belangrijke onderwerpen zoals de overlast op sportparken en de overlast van mensen met onbegrepen gedrag in onze wijken. Het probleem van mensen met onbegrepen gedrag is geen zaak van repressie maar betreft een zorgvraagstuk waarin we integraal met elkaar optrekken; ook binnen dit IVP.

De kern van het nieuwe beleid is een verdergaande integrale aanpak dan voorheen en met scherpe keuzes (en realiteitszin) voor een drietal thema's. Naast de investeringen in de basis veiligheid in onze wijken, sturen we strategisch op de middellange termijn via een programmatische aanpak op de drie geprioriteerde thema's ondermijning, maatschappelijke onrust en digitale veiligheid. Het uitgangspunt is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor veiligheid in alle domeinen, weliswaar met het bestuursorgaan burgemeester als eindverantwoordelijke. De focus ligt vanwege onder andere capaciteitsvraagstukken bij de politie op preventie; voorkomen is beter dan genezen. Daarnaast gaan we sterk inzetten op het verkrijgen van meer en beter zicht op de veiligheidsproblemen in Roermond. We zetten in op vroegsignalering en preventie maar gebruiken ons arsenaal aan bestuurlijke en strafrechtelijke instrumenten om criminaliteit hard aan te pakken. Vriendelijk zijn waar het kan, maar hard waar het moet.

Voorstel

- 1, Aan uw raad wordt voorgesteld het Integraal Veiligheidsplan 2024 - 2027 vast te stellen inclusief uitbreiding van de formatie met 1 fte.
2. De begroting te wijzigen zoals weergegeven in de financiële gevolgen.

Toelichting

Het integraal veiligheidsplan past bij de koers en het coalitieakkoord van de gemeente Roermond en bouwt voort op het eerdere IVP van 2020-2023. Het IVP is afgestemd op de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen. Hierin zien we criminaliteit zoals High Impact Crimes afnemen en een toename van digitale criminaliteit. Ook deze ontwikkelingen zijn meegenomen in dit IVP. Het is afgestemd met de politie en het Openbaar Ministerie (OM) als onderdeel van de lokale driehoek. Daarnaast zijn interne partners van de gemeente Roermond, alsmede externe ketenpartners betrokken bij de totstandkoming van het IVP. Ook is het in lijn met de landelijke ontwikkelingen en de thema's zoals deze ook worden benoemd door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Onderstaand gaan we verder in op de totstandkoming van het IVP 2024-2027.

Totstandkoming

Het beleid is tot stand gekomen in een relatief kort en intensief proces met een nieuw team van medewerkers van het cluster leefbaarheid en veiligheid. Hierin is de integrale aanpak gedeeld in enkele interactieve sessies met de raadsleden om focus aan te brengen in de opgaven voor Roermond. Daarna is het adviesbureau Twynstra en Gudde gevraagd om te ondersteunen in de verdere focus van de drie belangrijkste thema's voor de komende jaren: ondermijning, digitale veiligheid en maatschappelijke onrust (polarisatie en radicalisering). In intensieve sessies met de medewerkers van het team veiligheid heeft Twynstra en Gudde geholpen met het opstellen van zogenaamde Doelen-Inspanningen-Netwerken methodiek (DIN). Deze DIN-methode is een hulpmiddel om het denken over en het opstellen van een programmatische aanpak te structureren en concretiseren. Een DIN is een schematische weergave van de ambitie, doelen, resultaten (ook wel: baten) en inspanningen (ook wel: activiteiten) binnen een opgave. Met deze uitgewerkte DIN's is het gesprek aangegaan met alle benodigde interne en externe stakeholders (o.a. wijkregie, cluster Ontwikkeling Opgaven, stadstoezicht, welzijn, OM, jongerenwerk, reclassering en politie). Hierin is een verdere verdieping op de thema's aangebracht. Het ambtelijke team van Veiligheid is vrijwel volledig vernieuwd waardoor er weinig collectief geheugen is en kan er minder worden geëvalueerd dan eigenlijk wenselijk zou zijn. Met het nieuwe IVP is er veel aandacht voor het opbouwen van een informatiebeeld en het duiden hiervan. Het verbeteren van de informatiepositie, het duiden en het evalueren maakt nadrukkelijk onderdeel uit van de aanpak binnen dit IVP.

Strategisch sturen op de middellange termijn

Met meer mensen in team Veiligheid kunnen we strategisch sturen op veiligheid: wat willen we de komende jaren bereiken en hoe gaat we dat doen? Met dit IVP maken we een overstap van incident gedreven werken naar een strategische veiligheidsaanpak. Dat betekent dat we met uw raad focussen op grote ontwikkelingen binnen en buiten de gemeentegrenzen die de lokale veiligheid (kunnen) raken. We denken hierbij vooruit en stellen ons de vraag hoe de gemeentelijke bevoegdheden, middelen en handhaving capaciteit daar stelselmatig op ingezet kunnen worden. Kortom: we anticiperen op voorzienbare veiligheidsopgaven en behouden tegelijkertijd flexibiliteit voor onverwachte fenomenen, ontwikkelingen of crises die zich voordoen. We kiezen ervoor om niet in de raadszaal te vervallen in een discussie rondom een specifiek overlastgevend drugspand of een recent geweldsincident maar kijken naar de grote lijnen en aanpak. Denk aan het sluiten van woningen vanuit de aanpak ondermijning of kijk naar de interventies die er zijn om jeugdcriminaliteit aan te pakken. Binnen dit IVP hebben we

gezamenlijk de grote veiligheidsvragen voor de komende jaren vastgesteld. Met een focus op grote ontwikkelingen binnen en buiten de gemeentegrenzen die de lokale orde en veiligheid (kunnen) raken. Hiermee gebruikt de gemeenteraad het IVP als strategische visie op de middellange termijn. Doordat we binnen dit IVP kiezen voor een beperkt aantal thematische veiligheidsprioriteiten houden we ruimte om te anticiperen op onvoorzienbare veiligheidsopgaven en behouden we flexibiliteit. We maken scherpe keuzes en prioriteren.

We besteden veel aandacht in dit IVP aan het onderdeel de Basis op Orde. Immers een goed IVP structureert de samenwerking tussen gemeente en veiligheidspartners om gericht te werken aan de lokale veiligheid. Inzet van informatie, middelen en capaciteit is nodig om grote veiligheidsopgaven aan te pakken. Daarom is ook de koppeling van dit IVP met bijvoorbeeld de strategische visie van de politie en het OM van belang en gaan we samen dezelfde richting uit. Ditzelfde geldt ook voor het eigen gemeentelijk beleid; de aanpak van bijvoorbeeld jeugd vanuit het welzijnsdomein mag en kan niet losstaan van de veiligheidsstrategie. Vandaar ook dat er in de ontwerpfase van dit IVP zoveel aandacht is besteed aan het aan de voorkant betrekken van ketenpartners en eigen ambtenaren binnen de gehele gemeentelijke organisatie.

Inhoudelijke koers

Met de DIN methode hebben we een proces te pakken waarin we alle thema's volgens de lijnen signaleren, voorkomen en begrenzen kunnen uitwerken. De gemeenschappelijke deler tussen de thema's zit verder in de randvoorwaarden die nodig zijn om de veiligheidsdoelen van Roermond te behalen en de gedeelde ambitie waar te maken. Deze gedeelde ambitie beschrijven we als volgt: Roermond is een **veilige, weerbare, leefbare en aantrekkelijke** stad voor iedereen, behalve voor criminelen. Vanuit **verbinding** en **vertrouwen** werkt de gemeente samen met alle inwoners en partijen om de normen en (voor)waarden die nodig zijn om een veilig en prettig leef-, werk- en ondernemingsklimaat te waarborgen.

We zoomen kort in op de drie geprioriteerde thema's: Ondermijning, digitale veiligheid en Maatschappelijke onrust.

Ondermijning

Wat betreft Ondermijning kent de gemeente Roermond een grote opgave als het gaat om de aanpak ervan. Verschillende statistieken en informatie van ketenpartners zoals de politie en het RIEC tonen aan dat er forse uitdagingen zijn. Ook in de media is hier aandacht aan besteed. Zo staat Roermond bijvoorbeeld in de 'top 10' als het gaat om cijfers omtrent jonge aanwas en staat het eveneens in de top 10 van de ranglijst van 'meest ondermijningsgevoelige gemeenten'. Verschillende factoren¹ maken dat Roermond gevoelig is voor diverse soorten ondermijnende criminaliteit. De praktijk wijst uit dat (in ieder geval) een aantal daarvan zich (zichtbaar) manifesteren. Tegelijk is de gemeentelijke aanpak van ondermijning nog in ontwikkeling. Er is duidelijke planvorming en meer (structurele) en andersoortige capaciteit en expertise nodig om tot een volwassenere aanpak te kunnen komen. Vanuit het IVP 2024-2027 zijn er vier doelen gesteld voor de komende jaren binnen de aanpak van ondermijning. Deze vier doelen dragen eraan bij dat de weerbaarheid tegen ondermijning wordt vergroot en de effecten van ondermijning beheersbaar worden en blijven. Jaarlijks zal er vanuit het uitvoeringsplan worden ingezoomd op de verschillende op te pakken thema's binnen ondermijning. Voor 2024 zijn dit o.a. mensenhandel, aanpak vastgoed en het voorkomen van jonge aanwas.

¹ Hierbij valt te denken aan omgevingsfactoren, zoals de grensligging en de aanwezigheid van havens, maar ook aan sociaaleconomische factoren, zoals het aantal huishoudens met problematische schulden en het belang van (koop)toerisme voor de lokale economie.

Digitale veiligheid

De gemeente Roermond kent een grote opgave als het gaat om digitale veiligheid door de toenemend complexe en uitdagende informatie- en netwerksamenleving. Recente ontwikkelingen laten zien dat cybercrime inmiddels de koppositie van High Impact Crimes heeft overgenomen. Zo wordt een verschuiving van traditionele naar digitale criminaliteitsvormen waargenomen. Daarnaast wordt gezien dat jongeren bovengemiddeld risico lopen om slachtoffer te worden van digitale criminaliteit en zijn zij vaak (onbedoeld) dader. Zo worden bijvoorbeeld oproepen tot rellen gesignaleerd onder jongeren en is er door de online leefwereld van jongeren geen zicht meer op jeugdgroepen. Jeugdgroepen zijn meer fluïde en bewegen zich in netwerken, die veelal online ontwikkelen en standhouden. Tegelijk is de gemeentelijke aanpak van digitale veiligheid nog in ontwikkeling. Zo leidt het gegeven dat de leefwereld van inwoners zich zowel online als offline bevindt tot het besef dat de gemeente en haar partners zich ook in beide domeinen moeten begeven. Er is duidelijk inzicht in de verschijningsvormen van digitale criminaliteit nodig om dit aan te pakken. Daarnaast zijn de risico's rond het thema digitale veiligheid onvoldoende bekend bij de gemeente en haar partners. De gemeente Roermond stelt zichzelf vijf doelen voor de komende jaren binnen de aanpak van digitale veiligheid. Deze vijf doelen dragen eraan bij dat de gemeente meer inzicht krijgt in de problematiek, zich bewust is van de risico's en samen met haar ketenpartners is ingericht om dit thema aan te pakken. De doelen beogen een verandering te bewerkstelligen en beschrijven de gewenste situatie in de toekomst.

Maatschappelijke onrust

De gemeente Roermond heeft met het thema Maatschappelijke Onrust een actuele en complexe opgave vast. Het fenomeen zelf wordt nog beperkt begrepen in Nederland en komt in verschillende verschijningsvormen en in uiteenlopende situaties voor. De AIVD en NCTV hebben het in deze context ook over maatschappelijk ongenoegen, anti-overheid extremisme en anti-institutioneel extremisme waar o.a. soevereinen, complotdenkers, verwarde personen, extremisten en bezorgde inwoners met uiteenlopende opvattingen en ideologieën (bijv. rechts, links, religieus, milieu/klimaat en dierenwelzijn) actief hun zorgen uiten.

Hoewel het fenomeen een wat diffuus karakter heeft, lijkt een gemeenschappelijke noemer betrekking te hebben op een gebrek aan vertrouwen in instituties. Als dat gebeurt, worden onbegrip en emoties van frustratie of agressie niet zelden richting landelijke en lokale politici en andere zichtbare vertegenwoordigers van instituties geuit, zoals politieagenten, journalisten en BOA's. In sommige gevallen wordt de verbinding juist helemaal verbroken en is er geen goed zicht meer op.

Op het moment dat het wantrouwen en verlies van verbinding van een substantiële hoeveelheid mensen omslaat in boosheid of baldadigheid, waardoor openbare orde problematiek dreigt te ontstaan (of is ontstaan) raakt het de veiligheid van de gemeente Roermond en zal er vanuit de gemeente adequaat opgetreden moeten worden. De gemeente Roermond heeft ten aanzien van *Maatschappelijke Onrust* vijf doelen benoemd om de komende jaren aandacht aan te besteden. De vijf doelen dragen bij aan de weerbaarheid van zowel de gemeente zelf als de bedrijven en inwoners in de gemeente door spanningen en polarisatie te verkleinen, de voedingsbodem voor radicalisering aan te pakken en te werken aan het vertrouwen in de overheid.

Het belangrijkste effect van deze DIN methode is dat we ook heel scherp in beeld hebben wat de randvoorwaarden zijn voor dit IVP. We lichten er twee uit.

- Er is flankerend beleid nodig. Het integraal veiligheidsbeleid kent tal van verbindingen met ander gemeentelijk beleid. Beleid op terreinen zoals zorg en welzijn, jeugd, participatie, wonen, inkomen, verkeer en handhaving. Bij een aantal thema's zijn bestanddelen van de

aanpak (primair) onderdeel van ander beleid. Dit is inherent aan het integraal veiligheidsbeleid, zowel aspecten van preventie als repressie hebben effect op het veiligheidsbeeld. Daarnaast is een stevige verbinding tussen de domeinen van zorg en veiligheid nodig; waardoor de gemeente bijdraagt aan een optimale balans tussen preventie, zorg en repressie.

- Verder is het versterken van de informatiepositie van de gemeente en haar partners noodzakelijk. Veel gemeenten zetten stappen om hun informatiepositie voor het veiligheidsbeleid te versterken. Een belangrijk concept daarbij is 'intelligence'. Het idee daarvan is dat het niet alleen gaat om het verzamelen en vastleggen van de verschillende soorten informatie maar juist ook om het combineren daarvan en duiden van patronen en dwarsverbanden. Door intelligence kan duidelijk worden hoe effectief een lopende aanpak is, welke nieuwe of 'verergerde' bedreigingen er zijn en/of op welke specifieke plekken (hotspots) binnen de gemeente intensivering van de aanpak nodig is.

Het invullen van de randvoorwaarden en de doelstelling om vooral ook het eigen huis op orde te hebben rondom de drie gekozen thema's geven richting aan effectiever en efficiënter worden. Daarnaast geeft het ons de mogelijkheid om de verantwoordelijkheden neer te leggen waar ze thuishoren (ketenpartners, burgers en bedrijven). De drie thema's van dit IVP: ondermijnende criminaliteit, digitale veiligheid en maatschappelijke onrust (polarisatie & radicalisering) zullen in de uitvoeringsplannen die op dit IVP volgen verder uitgewerkt worden.

Capaciteit en de GAP Analyse

We verwijzen naar het commissievoorstel van 20 november waarin we de GAP analyse hebben onderbouwd en nader hebben toegelicht in de raadscommissie van 4 december 2023.

Kantttekeningen en risico's

1.1 Flankerend beleid is belangrijk voor de uitvoering van het IVP

- Het flankerend beleid rondom de veiligheidsdoelen zijn belangrijk voor het behalen ervan. Vanuit preventie zal er ook vanuit het sociaal domein ingezet moeten worden in het voorkomen van veiligheidsproblemen.

1.2 Schaarre capaciteit zorgt ervoor dat er keuzes gemaakt moeten worden in de aanpak

- Scherpe keuzes zijn noodzakelijk in de veiligheidsaanpak. Capaciteit van het OM, de politie, handhaving en de inzet van het jongerenwerk zijn belangrijk voor de uitvoerbaarheid van het IVP.

Historisch overzicht

Dit IVP bouwt voort op het IVP 2020-2023 en speelt in op de ontwikkelingen op het gebied van veiligheid. Voor een toelichting op de realisatie van de gestelde doelen in het uitvoeringsplan 2023 verwijzen we naar de bijlage.

Financiële gevolgen

Het streven is om binnen de huidige begroting te zoeken naar mogelijkheden om de ambities van dit nieuwe beleid waar te maken. Conform het IVP 2024-2027 wordt de raad echter gevraagd de formatie uit te breiden met 1 fte (schaal 11) en dit te financieren uit het structurele saldo van de begroting. Voorgesteld wordt om de begroting als volgt te wijzigen:

Begrotingswijziging					
Toelichting op de financiële gevolgen					
Veranderingen in de baten en lasten					
Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Dekking uit meerjarig begrotingssaldo, programma 0, bestuur en ondersteuning	-115.000	-115.000	-115.000	-115.000	-115.000
Toevoegen aan formatie cluster leefbaarheid en veiligheid, Programma 1 Veiligheid	115.000	115.000	115.000	115.000	115.000

Bovenstaande begrotingswijziging heeft, samen met de andere Raadsvoorstellen met een financieel effect in de raadsvergadering van 22 februari 2024, het volgende effect op het meerjarige begrotingssaldo.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Saldo primitieve begroting 2024	1.042	6.080	-47	806
Mutatie septembercirculaire 2023 incl. loonprijs	84	56	57	1197
Mutatie: Dekking amendementen en moties	-125	-125	-45	-45
Mutatie: 3e Tussenrapportage 2023	271	266	-24	-45
Saldo na mutaties	1.272	6.277	-59	1.913
raadsvoorstel: Aanvullend krediet Oranjelaan	7	-47	-47	-47
raadsvoorstel Extra FTE n.a.v. Integraal Veiligheidsplan 2024-2027	-115	-115	-115	-115
Begrotingssaldo: na besluitvorming Oranjelaan & IVP	1.164	6.115	-221	1.751

Communicatie en participatie

Wanneer het IVP wordt vastgesteld is het gereed voor externe publicatie. Middels een publicatie op de website maar ook door het organiseren van bijeenkomsten met stakeholders zal het IVP gedeeld worden. Vanuit het goedgekeurde IVP kan gewerkt gaan worden aan het uitvoeringsplan2024 middels interactieve sessies. Alle thema's binnen het IVP zullen een eigen communicatiestrategie ontwikkelen en gebruiken waardoor er meerdere doelgroepen bereikt worden. Zeker bij het thema digitale veiligheid gaan de ontwikkelingen razendsnel en we zullen hier vanuit communicatie op in spelen, o.a. door het organiseren van kennissessies.

Uitvoering en evaluatie

Het integraal Veiligheidsplan 2024-2027 wordt vertaald naar jaarlijkse uitvoeringsplannen. Het uitvoeringsplan voor 2024 wordt in het voorjaar opgesteld en vastgesteld door het college. Voor het strategische thema ondermijning volgt in het voorjaar een separaat programmaplan. In de uitvoeringsplannen is nadrukkelijk aandacht voor onze externe partners en deze nemen we bij het opstellen ook mee. Verantwoording vindt jaarlijks plaats via de bestuurlijke tussenrapportages en jaarverantwoording, en aan het einde van de cyclus met een beleidsevaluatie.

Met vriendelijke groet,

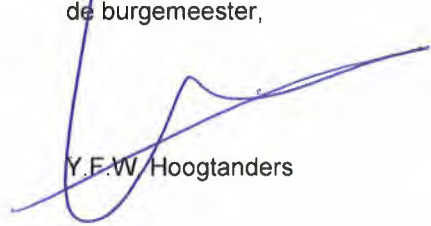
het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

J. van Putten

Y.F.W. Hoogtanders

Bijlage(n):

1. Concept raadsbesluit
2. Integraal veiligheidsplan 2024-2027 (opgemaakte versie volgt)
3. Uitvoeringsplan 2023